

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

צ א מ"י מהל' ק"פ
הלכה א':
צא ב מ"י שם הל' ו':
צב ג מ"י שם הל' י':
צג ד מ"י שם הל' יא':
צד ה מ"י שם הל' יב':
צה ו ז מ"י שם הל' יג':
צו ח מ"י שם הל' יד':
צז ט י מ"י שם הל' יו':

רבינו הגאון

הבא בטומאה איכא
ביניהו. ורב יוסף אמר
היתה לו שעת הכושר
ונפסל איכא ביניהו. ודברי
כולן פשוטין הן. ואסיקא
תנא כי ארבעה מנייהו ר'
אומר בבית אחד יאכל
ועצם לא תשברו בו על
הכשר חיוב ולא על
הפסול. היתה לו שעת
הכושר ונפסלה יש בו
משום שבירת העצם
בשעת אכילה יש בו משום
[שבירת עצם]. אין בו
משום שבירת העצם
אין בו משום שבירת עצם.
תנא השרוף בעצמות
והמתוך בגדים אין בו
משום שבירת העצם.
איתמר עצם שאין עליו
כזית בשר במקום זה ויש
עליו כזית בשר במקום
אחר. ר' יוחנן אמר יש בו
משום שבירת העצם ויש
בשם אבר אין בו משום
שבירת העצם. איתביה ר'
יוחנן לר' שמעון בן לקיש
ועצם לא תשברו בו כול'.
והריצנא הכי ועצם לא
תשברו בו אחד עצם שיש
עליו כזית בשר במקום זה
ואחד עצם שאין עליו כזית
בשר במקום זה ויש עליו
כזית בשר במקום אחר
ח"ב.

היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא ביניהו מאן דאמר בשר הא
בשר הוא. לא משום דלריש צו בכשר ולא בפסול משמע
ליה הכי דהא ר' שמעון מפרש לעיל^א מילתיה דת"ק דקתני נמי צו
בכשר ולא בפסול וקאמר אחד זה ואחד זה אין צו משום שבירת
עצם אלא דרב יוסף לא מני למשכח
מני דאיכא ביניהו אלא היתה לו
שעת הכושר ונפסל: **אבר שיצא**
מקצתו איכא ביניהו מאן דאמר בשר
בשר. מימיה אמאי חשיב ליה כשר
טפי מנר אכילה הא מה שאינו ראוי
לאכילה לאו כשר הוא:

ה"ג היתה לו שעת הכושר ונפסל
אין בו משום שבירת העצם.
ול"ג יש צו^א דלי גר' מיקשי לרב יוסף
ולא משכחין כרצונה מנייהו וליה
דגרס לעיל במילתיה דרב יוסף למ"ד
כשר לאו כשר הוא למ"ד יאכל צו
אכילה הוא ולפי זה מיתקומא גירסת
הספרים דגר' יש צו ואין נראה
דצוולה שמעתין טפי נפיק^ב (א) מאכילה
מננפיק מתורת כשרות כי הלא
דאנר שיצא מקצתו דכשר קרי ליה
ולא צו אכילה הוא:

איתמר אבר שאין עליו כזית
בשר במקום זה בו'.
נראה לר"י ולר"צ"ל דלגיבא דרבי
קמיפלגי דקתני צרייתא סתמא יש
צו שיעור אכילה יש צו משום שבירת
העצם^א ונפלוגתא דרבינא ורב אשי
קמיפלגי אכל לרצנן ל"ע יש צו משום
שבירת עצם והא דמסיק אילימא דאין
עליו כזית בשר כלל אמאי יש צו משום
שבירת עצם א"ע"ג דמני לאוקומי כרצנן
הואיל ואלביא דרבי קמיפלגי וסגיירא
להו כרבי מוקמי למתני כוותיה:
אחד

האי פסול הוא. שנעשה בפסול דטומאה דחיה היא בליבור אלא
שכאן גזירת הכתוב לפוטרו צו: האי צו אכילה הוא. כדמתן (לעיל
דף ע"ו): הפסח שצא בטומאה נאכל בטומאה: הא כשר. שנעשו
עבודותיו בהכשר: מצעוד יוס. שאינו שעת אכילה: נמנין על

האי פסול למ"ד ראוי לאכילה האי נמי ראוי
לאכילה הוא רב יוסף אמר "כי האי גוונא
דכולי עלמא אין בו משום שבירת העצם
(א) דר' לאקולי קא אתי והאי הא פסול הוא
אלא היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא
ביניהו למ"ד כשר זהא כשר הוא למ"ד ראוי
לאכילה הא השתא לאו ראוי לאכילה הוא
אביי אמר (א) כ"ע כל כי האי גוונא אין בו
משום שבירת העצם מאי טעמא השתא
מיהת הא פסול הוא אלא שבירת העצם
מבעוד יום איכא ביניהו למ"ד כשר הא כשר
הוא למ"ד ראוי לאכילה השתא לאו בר
אכילה הוא מיתבי רבי אומר נמנין על מוח
שבראש ואין נמנין על מוח שבקולית על
מוח שבראש מ"ט הואיל ויכול לגוררו
ולהוציאו ואי ס"ד שבירת העצם מבעוד יום
שפיר דמי קולית נמי נתבריה מבעוד יום
ונפקה למוח דידיה ונמנו עליה אמר לך אביי
ולמעמיך משחשיכה נמי גייתי גומרתא
וניחות עליה ונקלה ונפקה למוח דידיה וגימני
עליה דהא תניא אבל (א) השרוף בעצמות
והמתוך בגידין אין בו משום שבירת העצם
אלא מאי אית לך למימר אביי אמר משום
פקע רבא אמר משום הפסד קדשים דקא
מפסיד ליה בידים דילמא אכיל גורא ממוח
דידיה מבעוד יום נמי גזירה מבעוד יום אטו
משחשיכה רב פפא אמר הכל כי האי גונא
כ"ע יש בו משום שבירת העצם מאי טעמא
לאורתא מיחזי לאכילה אלא באבר שיצא מקצתו קמיפלגי מ"ד כשר (א) יהא
כשר הוא ומ"ד ראוי לאכילה האי לאו בר אכילה הוא כדתניא^א ר' ישמעאל
בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אבר שיצא מקצתו ושברו אין בו משום
שבירת העצם רב ששת בריה דרב אידי אמר כל כה"ג דכולי עלמא אין בו
משום שבירת העצם דהאי אבר הא פסול הוא אלא שבירת העצם בנא איכא
ביניהו מ"ד כשר הא כשר הוא ומ"ד ראוי לאכילה השתא אינו ראוי לאכילה
רב נחמן בר יצחק אמר יכל כי האי גוונא יש בו משום שבירת העצם מאי
טעמא דהא חזי לאכילה דמטוי ליה ואכיל ליה אלא שבירת האליה איכא
ביניהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה האי אינו ראוי לאכילה
דאליה לגבוה סלקא רב אשי אמר הכל כי האי גוונא ודאי אין בו משום
שבירת העצם דהא ודאי אינו ראוי לאכילה כלל אלא אבר שאין עליו כזית בשר
איכא ביניהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה בעינן שיעור אכילה
ולכא רבינא אמר הכל כי האי גוונא לית ביה משום שבירת העצם דבעינן
שיעור אכילה אלא אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר
במקום אחר איכא ביניהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה בעינן
שיעור אכילה במקום שבירה והא ליכא תניא כארבעה מינייהו דתניא ר' אומר

על המוח יצא: ואין נמנין על
מוח הקולית. מפני שאסור לשזרה
ולהוציאו אכל מוח הראש יכול להוציא
ולגוררו צקיסם דרך האף: ניסי
גומרתא. גמלת ונמני עליה עד
שיקבץ ויוליא מוחו: אלא מאי אית
לך למימר. אמאי אין נמנין ויוליאו
בגמלת: אביי אמר משום פקע. שמה
מחמת הגמלת יפקע במקום אחר ואין
זו שריפה אלא שצירה: ורבא אמר
משום הפסד קדשים. שמפסיד המוח
ושורפו צדיק ומוטב שיפסל מאליו.

הכא נמי לענין שצירה מבעוד יום
א"ע"ג דמדאורייתא שרי רצנן גזור אטו
משחשיכה: אבר שיצא מקצתו מוח
לחומת ירושלים ונריך לחתוך את היצא
איכא ביניהו: האי נמי כשר. שהרי
הפנימי כשר והרי הוא שזכרו ועובר
משום לא תשברו צו אלא חותך עד
שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק
וחותך דמתן דמתניין (לקמן דף פ"ה):
האי לאו צו אכילה הוא. במקום
שצירה אינו ראוי לאכילה אכל אבר
שיצא כולו דהיינו היתה לו שעת הכושר
ונפסל ד"ע אין צו משום שצירה
דהשתא מיהא פסול הוא: אליית השא
קריבה עם האזמורין מה שאין כן
בשור ועו כדכתיב (ויקרא א) חלבו
האליה תמימה: רבינא אמר. אי
ליכא כזית בשר דכולי עלמא אין צו
משום שצירה אלא צאין צו כזית
במקום שצירה ויש צו כזית במקום
אחר איכא ביניהו: ואינו חייב על
הפסול. והשתא מפרש ואילן הי פסול
קא ממעט: היסא לו שעם הכושר
ונפסל אין צו משום שצירה העלם
גרסינן ורבי אומר גרסינן צרישא.
והיינו כרז יוסף. למוצת למעוטי
אליה כרז נחמן צו יצחק. שלא בשעת
אכילה מבעוד יום כדאביי דלמר
מבעוד יום. אמת רבי למעוטי שיעור
אכילה במקום שצירה כרבינא אי נמי
למעוטי אין עליה כזית כרז אשי:
אין צו משום שצירה העלם. דבעינן
שיעור אכילה במקום שצירה: אמאי
יש צו משום שצירה עלם. צין לר'
יוחנן צין לריש לקיש כזית בעינן:
במקום זה. במקום שצירה:
לא

הנהגות הב"ח
(א) גמ' שצירת העצם
(ב) דר' לאקולי קא (אמי)
תל"מ ור"צ ס"ח ל"ג ליה:
(ג) שם אביי אמר כל כי
האי גוונא כ"ע אין צו
כ"ל: (א) שם אכל השרוף
בעצמות. נ"צ עין בחולין
דף יא המתוך צדיקין
והשרוף בעצמות ע"ל:
(ד) שם מ"ד כשר האי
נמי כשר הוא: (א) תר"ס
ד"ה ה"ג וכו' טפי נפיק
מתורת אכילה:

מוסר תוספות

א. [ד]הוה משמע דגרס
ליה דומיא דאחרני.
בשעת אכילה יש בו אין
בו. הראוי למזבח יש בו
ואין בו. מוס' שאנך.
ב. בפסול מועט. שס.
ג. וקמיפלגי בהאי שיעור
אכילה באיזה מקום בעינן
לה. שס.

בבית אחד יאכל ועצם לא תשברו בו על הכשר הוא חייב ואינו חייב על הפסול היתה לו שעת הכושר
ונפסל בשעת אכילה אין בו משום שבירת עצם יש בו שיעור אכילה יש בו משום שבירת עצם אין בו שיעור
אכילה אין בו משום שבירת עצם הראוי למזבח אין בו משום שבירת העצם בשעת אכילה יש בו משום
שבירת עצם שלא בשעת אכילה אין בו משום שבירת עצם איתמר אבר שאין עליו כזית בשר במקום
זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר רבי יוחנן אמר יש בו משום שבירת העצם רבי שמעון בן לקיש
אמר אין בו משום שבירת עצם איתביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש ועצם לא תשברו בו אחד
עצם שיש עליו כזית בשר ואחד עצם שאין עליו כזית בשר מאי אין עליו כזית בשר אילימא דאין עליו
כזית בשר כלל אמאי יש בו משום שבירת העצם אלא לאו הכי קאמר אחד עצם שיש עליו כזית בשר במקום
זה ואחד שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר (קשיא לרבי שמעון בן לקיש) א"ל
לא

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

קא א ב מיי פ"ט מהל' ק"פ הל' א:
קב ג מיי פ"ה מהלכות פרה ארומה הל' א:
קב ד מיי פ"ט מהל' ק"פ הלכה ב:
קב ה מיי טס הל' א:
קב ו מיי פ"ח מהל' תפלה הלכה ז סג עשין יט טו"ע א"ח ט"ה טה סעף ג:
קב ז מיי (פ"ט) [טו] מהל' נשואות כ"ס הל' ט טו"ע (סעף ו) טוען ק"ח סעף ט:
קב ח מיי פ"ד מהל' ממוסרי כפרה הלכה ב:
קב ט מיי פ"ו מהל' בית הכמיה הלכה ו:

מוסף רש"י

הראשונים. בני אלס העשילן צמוט, אונס זאלס האלד (ובח"ט) אלוטו החלונות. ע"פ הלל התלוטט שמומות העורה סביב מנפנים, ועיבי ההומה. זאלס למעלה (ובח"ט ו.)

רבינו הגאון

תניא לא תוציא מן הבית אין לי אלא מבית הכניסה מחבורה לחבורה מניין ח"ל מן הבשר חוצה לאכילתו ואינו חייב עד שיעשה עקירה והנחה. ומוחבטין עלה מהא דתנן בשחיטת קדשים פ"א פ"ח הגשפון ושיריין פ"ח הגשפון היו טוניין אותן במוטות ראשונים יצאו לחומת עזרה אחרונים לא יצאו אחרונים מטמאין בגדים ואחרונים אין מטמאין בגדים עד שיאמרו והא לא חבא ואוקימנא בגררם על הארץ ואינן (נעמקין) [נשאין] ומגביהין מן הקרקע אלא נמשכין (מן) [על] הארץ דהיינו הנוחם. פוסקא אבר שיצא מקצתו כו', מן האגוף ולפנים כלפנים מן האגוף ולחוץ כלחוץ. אמר רב יהודה אמר רב וכן לתפלה, והעומד בכנסת מן האגוף ולפנים הרי הוא בכלל ברכה מן האגוף ולחוץ כלחוץ, ופליגא דר' נמשכין כן לוי דאמר ר' יהושע כן לוי אפי' מוחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. ואקשינן הא גופא קשיא אמרת מן האגוף ולפנים כלפנים האגוף עצמו חרץ. אימא סיפא מן האגוף ולחוץ כו'. ואוקימנא בשערי ירושלים אגוף עצמו כלחוץ, כי לא נתקדשו מפני שמצורעין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה כו'. וכן שערי יקנור לא נתקדשו מפני שמצורעין עומדין שם ומכניסין ידיהם לבהונות ובני שירי עליהם, אבל שערי עזרה אגוף עצמו כלפנים. החלונות ועיבי הכפרים. החלונות ועיבי הכפרים. אמר רב גגן ועליות של ירושלים לא נתקדשו. ואקשינן עליה והא איהו דאמר משום רבי חייא פסח כותהא והלילא פקע איגרא.

הוצאה כתיב ביה בשבת. פי' אל יא' אש ממקומו והיינו אל יוציא דהא תמומים דרבנן ואפילו למ"ד תמומין לאורייתא היינו מדשני^א ולא כתב אל יוציא אבל לדידה נמי קרא זהוואה מייירי^ב כדמשמע סוף פ"ק דעירובין (דף ט"ז:) דמני רבי חייא לוקין על תמומין דבר תורה פי' מאל יא' ופריך לאו שניתן לאזהרה מיתא ז"ד הוא משמע לזהוואה נמי אתא וא"ת דכריש הזורק (שבת טו:) דריש הוצאה מויכלא העם מהביא ואומר ר"י דאיצטריך מד להוצאה דעני להוצאה מלאכה גרוע היא^א איצטריך למיכתב בתרבייהו ולהכי חשיב להו נמי זריש מסכת שבת (דף ט"ז:) בתרתי לפי שכתובות זשני מקראות ומסיק אבות מאי ניהו יציאות יציאות תרתי הויין^ט:

בנגרין. אומר ר"י דלאו דוקא נגרין אלא שיהיו תוך ג' לקרקע דאפי' לרבנן^א דריש לית להו קלוטה כמו שהנחה דמנא בזורק צמעייר תוך ג' מודו דהכי אמרינן בהמזילין יין (ספ דף ט"ז:) אמר רבא הוציא חצי גרוגרת והניחה וזור ומוציא חצי אחרת דרך עליה חייב ופריך והא אמר רבא תוך שלשה לרבנן זריח הנחה על גבי משאו ומשני לא קשיא כאן בזורק כהן צמעייר ולאו דוקא נקט התם דרך עליה דהוא הדין שלא דרך עליה תוך ג' אלא נקט דרך עליה דהשתא לא זריח שיהא תוך ג' רק שיהא תוך ג' דגרוגרת^א מייחב וס' תאמר אכתי האיך ראשונים מטמא הא בשבת לא היא הוצאה כענין שצפנים דלמא הפך ציד האחרונים י"ל דהכא מייירי שכל הפך חוץ לחומת העזרה^א ואפילו למאן דאמר התם אגד כלי שמה אגד הג"מ כלי שיש לו תוך דאילו חייב אס הוציא להציאו מצפנים אכל ע"י משיכת המוט לא היו יכולים האחרונים להציאו אללו:

ובן ארבעה. פי' צוקנטרס לענין זירוף ואין נראה דזאלו נאמרין (סוטה דף נ"ח:) משמע סוגיא דגמרא דהלכה כר' יהושע זן לוי דאמר אפי' מחילה של ברזל אינה מפסקת ובפרק כל גנות (עירובין ז:) משמע סתמא דגמרא דמחילה מפסקת לזירוף דקאמר ט' צקטנה ואחד צגדולה אין מטטרפין^א ולענין שופר ומגילה נמי לא מליט לפרש דתנן צהדיא צפ' ראוהו צ"ד (ר"ה דף ט"ז:) היה עובר אחריו בית הכנסת אס שהיה ציתו סמוך לצית המכנסת ושמע קול שופר או מגילה אס כוון לבו יא' וראהו צ"י דהכא מייירי לענין^ב לענות יחיד קדושה ויהא שמה רבא מצדך^א דאין מחילה מפסקת לצי"ל^א ולרב יהודה מפסקת כיון דהוי דבר שזריח עשרה וכי היכי דלא מטטרף לא נפיק ידי חובה אכל שופר לא צעי עשרה: **לא** נתקדשה שער ניקנור. וא"ת אס כן צערי עזרה גופה ליפלוג כאן צערי ניקנור כאן צערי עזרה וי"ל^א דמתניתין צפסח קאי שאינו נפסל אלא חוץ לחומת ירושלים:

החלונות ועיבי החומה כלפנים. צפ"צ דשבעות (דף טו:): פליגי כיצד מהלכים שמי תודות שהיו מתקדשין צהס חד אמר זו כנגד זו וחד אמר זו אחר זו משמע התם דמצפנים היו מהלכין דפריך צשלמא למאן דאמר זו אחר זו אמטו להכי פנימית נאכלת כצבר קדשה ראשונה אלא למאן דאמר כו' ואי מצחוון היו מהלכין היכי קאמר דקדשה ראשונה חוץ לחומה והא אע"ג דמצפנים היו מהלכים צ"ד קרי לה פנימית שהיא לצד חוץ ירושלים מפני שהיתה צין צ"ד וצין החומה אי נמי דמקדשה לחומת עזרות קאמר והא דקתיב הכא שנתקדשה עיבי החומה^א הקידוש היה תלוי בצד צ"ד וקדשה שפיר עיבי החומה וזלונות^ב אי נמי למאן דמסקינן בגמרא עיבי החומה צבר שורא אחי שפיר דלשם ודאי יכולים לילך ולקדש: **לא**

מחבורה לחבורה מנא לן. חבורה של שני פסחים צבית אחד: **חוצה**. קרא ימירא הוא למילף חוץ לחבורה אכילתו: **מן חוצה** לא גרסינן טו: **עד שינית**. צמקוס חבורה האחרת: **דעבר ליה עקירה והנחה**. כשצב דצעין עקירה והנחה דעד שינית לא נגמרה מלאכה וגזי שבת וכל חויבי חטאת כחיצי^א צעשומה צעושה את כולה ולא צעושה מקצתה (שבת דף ט"ז:) והאי נמי אע"ג דלאו צר חטאת הוא הוצאה כי התם צעיין: **היו מוצלין אוסם צמוטוס**. פריס הגשפרי' כגון פרי ושעיר ויה"כ ופרי העלם דבר ופר כהן משחי הגשפריין חוץ לג' מחנות. וילפינן צסדר יומא צפ' שני שעירי (דף ט"ז:) להלן צשאר פריס הגשפריין אתה נתן להס ג' מחנות וכלן ציוס הכפורים אתה נתן להס מחנה אחת צתמיה דכחיצי^א ויוציא אל ממוח למחנה ושרף^א וגו' אלא לומר לך כיון שיציאו חוץ למחנה אחת מטמא צגדים דהא כחיצי^א והסורף אוםם יכנס צגדיו אלאמא כשיוצלין מן העזרה מטמא צגדים שעליהם מיד ואע"ג דלא נח והכא הוצאה כחיצי^א דכחיצי^א והוציא את הפך וגו': צנגרין. על גבי קרקע דאיכא הנחה: **בתנ"י חוסך עד שמגיע**. דפרישית לעיל^א: **וצמוקדשים**. צשאר קדשים שיצא מן מקצת אצ: **קולץ**. את הוציא צקופין: **מן האגף ולפנים כלפנים**. אגף קרי כל מקוס הגפת הדלת שהוא חופף^א ונוקש שס צסוקגרו דהיינו משפת הפנימית של עיבי הפתח עד מקוס הנקישת שקורין צריץ: **מן האגף ולפנים**. דהיינו חוץ העיר ממש כלפנים ואוכלין שס קדשים קלים: **מן האגף ולחוץ כלחוץ**. דהיינו מקוס הנקישת. ואגף עצמו לא דעי' השתא אי כלפנים אי כלחוץ וצגמרא מפרש ל"י: **החלונות**. שצמומת ירושלים ועיבי ראש החומה צגובה כלפנים ואע"ג דצעובי השערים לא אמרן הכי התם כדמפרש טעמא צגמרא מפני המצורעים: **גב' וכן לפולה**. העומד מן האגף ולפנים מטטרף

לעשרה והעומד חוץ לפתח אין מטטרף: **אינה מפסקת**. שאין הפסק לפני המקוס שהכל גלוי וידוע לפניו ואין סתימה לפניו: **אגף עצמו**. עיבי השער מן הנקישת ולפנים: **שערי ירושלים**. אגף עצמו כלחוץ שלא נתקדש עיביין: **שערי עזרה** נתקדש עיביין צקדושת עזרה חוץ משער ניקנור מפני המצורע עומד שס צעורו מחוסר כפורים ומכניס משס צהונותיו לעזרה. מצורע משתלח חוץ לשלש מחנות כדאמרין צאלו דברים (לעיל טו:): **מפני מה לא נתקדשה שער ניקנור**. צקדושת עזרה והוא שער המזרחית של עזרה: **עומדין שס**. ציוס שמונה לימי ספרו לאחר שנתרפא וגלח וטבל והעריצ שמשו צשציעי ועודנו מחוסר כפורים ומניא צהקומץ (ממנות טו:) מחוסר כפורים שצכנס לעזרה עונשו כרת ונפקא לן^א מעוד טומאתו צויס ומכניס ידיו משס לעזרה לתת עליהן מדס האשס שאילו מוציאו לחוץ היה נפסל ציוצא וציאה צמקצת לאו שמה ציאה לעונשו על כך אי נמי שמה ציאה וגזירת הכתוב היא והעומד הכהן המטהר את האיש המטעה לפני ה' וגו' (ויקרא ד): **גגין ועליות לא נתקדשו**. צין גגי ירושלים צקדושת ירושלים לקדשים קלים צין גגי לשכות העזרה צקדושת עזרה לקדושת קדשי קדשים: **ציוסא פסחא**. חצרות גדולות היו נמנין עד שלא היה הפסח מניע לכל אחד כי אס כוית מן הפסח: והילתא פקע איגרא. לקול המולת ההמון מההלל דומין כאילו הגיגין מתצקעים שהיו אומרים ההלל על הפסח כדתנן לקמן (דף ט"ז:) הראשון טעון הלל על אכילתו: **מאי**

הוא שיהיה חייב להוציא את האש ממקומו והיינו אל יוציא דהא תמומים דרבנן ואפילו למ"ד תמומין לאורייתא היינו מדשני^א ולא כתב אל יוציא אבל לדידה נמי קרא זהוואה מייירי^ב כדמשמע סוף פ"ק דעירובין (דף ט"ז:) דמני רבי חייא לוקין על תמומין דבר תורה פי' מאל יא' ופריך לאו שניתן לאזהרה מיתא ז"ד הוא משמע לזהוואה נמי אתא וא"ת דכריש הזורק (שבת טו:) דריש הוצאה מויכלא העם מהביא ואומר ר"י דאיצטריך מד להוצאה דעני להוצאה מלאכה גרוע היא^א איצטריך למיכתב בתרבייהו ולהכי חשיב להו נמי זריש מסכת שבת (דף ט"ז:) בתרתי לפי שכתובות זשני מקראות ומסיק אבות מאי ניהו יציאות יציאות תרתי הויין^ט:
בנגרין. אומר ר"י דלאו דוקא נגרין אלא שיהיו תוך ג' לקרקע דאפי' לרבנן^א דריש לית להו קלוטה כמו שהנחה דמנא בזורק צמעייר תוך ג' מודו דהכי אמרינן בהמזילין יין (ספ דף ט"ז:) אמר רבא הוציא חצי גרוגרת והניחה וזור ומוציא חצי אחרת דרך עליה חייב ופריך והא אמר רבא תוך שלשה לרבנן זריח הנחה על גבי משאו ומשני לא קשיא כאן בזורק כהן צמעייר ולאו דוקא נקט התם דרך עליה דהוא הדין שלא דרך עליה תוך ג' אלא נקט דרך עליה דהשתא לא זריח שיהא תוך ג' רק שיהא תוך ג' דגרוגרת^א מייחב וס' תאמר אכתי האיך ראשונים מטמא הא בשבת לא היא הוצאה כענין שצפנים דלמא הפך ציד האחרונים י"ל דהכא מייירי שכל הפך חוץ לחומת העזרה^א ואפילו למאן דאמר התם אגד כלי שמה אגד הג"מ כלי שיש לו תוך דאילו חייב אס הוציא להציאו מצפנים אכל ע"י משיכת המוט לא היו יכולים האחרונים להציאו אללו:
ובן ארבעה. פי' צוקנטרס לענין זירוף ואין נראה דזאלו נאמרין (סוטה דף נ"ח:) משמע סוגיא דגמרא דהלכה כר' יהושע זן לוי דאמר אפי' מחילה של ברזל אינה מפסקת ובפרק כל גנות (עירובין ז:) משמע סתמא דגמרא דמחילה מפסקת לזירוף דקאמר ט' צקטנה ואחד צגדולה אין מטטרפין^א ולענין שופר ומגילה נמי לא מליט לפרש דתנן צהדיא צפ' ראוהו צ"ד (ר"ה דף ט"ז:) היה עובר אחריו בית הכנסת אס שהיה ציתו סמוך לצית המכנסת ושמע קול שופר או מגילה אס כוון לבו יא' וראהו צ"י דהכא מייירי לענין^ב לענות יחיד קדושה ויהא שמה רבא מצדך^א דאין מחילה מפסקת לצי"ל^א ולרב יהודה מפסקת כיון דהוי דבר שזריח עשרה וכי היכי דלא מטטרף לא נפיק ידי חובה אכל שופר לא צעי עשרה: **לא** נתקדשה שער ניקנור. וא"ת אס כן צערי עזרה גופה ליפלוג כאן צערי ניקנור כאן צערי עזרה וי"ל^א דמתניתין צפסח קאי שאינו נפסל אלא חוץ לחומת ירושלים:
החלונות ועיבי החומה כלפנים. צפ"צ דשבעות (דף טו:): פליגי כיצד מהלכים שמי תודות שהיו מתקדשין צהס חד אמר זו כנגד זו וחד אמר זו אחר זו משמע התם דמצפנים היו מהלכין דפריך צשלמא למאן דאמר זו אחר זו אמטו להכי פנימית נאכלת כצבר קדשה ראשונה אלא למאן דאמר כו' ואי מצחוון היו מהלכין היכי קאמר דקדשה ראשונה חוץ לחומה והא אע"ג דמצפנים היו מהלכים צ"ד קרי לה פנימית שהיא לצד חוץ ירושלים מפני שהיתה צין צ"ד וצין החומה אי נמי דמקדשה לחומת עזרות קאמר והא דקתיב הכא שנתקדשה עיבי החומה^א הקידוש היה תלוי בצד צ"ד וקדשה שפיר עיבי החומה וזלונות^ב אי נמי למאן דמסקינן בגמרא עיבי החומה צבר שורא אחי שפיר דלשם ודאי יכולים לילך ולקדש: **לא**

א) זכום קד: ב) ונחום טו, א) כוטה לת: ד) נשי מחסופו יצמות ז: ד"ה זה נכנס כו', ט) ויקרא ז', ז) צ"ל (ו) ויקרא טו, א) ז' ושרפו, ט) ויקרא טו, ט) נשס ז', י) נשיטא, ט) צפ"א: דופק, ט) ספרי ט) ויקרא טו, א) ונמנדר חקת יט יג, ט) ונמנדר יט, ט) ונשי"ע מוס' שבת ב, ד"ה פסעט, ט) נשבת ז, ד.

תורה אור השלם

ז. צבית אהד יאבל לא תוציא מן הבית מן הקשר חוצה וצמצם לא תשברו בו: שמות יב וכו

גליון הש"ס

בגמרא ענין ועליות. ע"י תוציא מן הבית לא יצא וצמשה' שס וצמשה למנין פ"ה ה"ד מהל' שגגות:

לעזי רש"י

רב"ז. שפת הפתח (השטה) במזוזה הפתח, שעליו מגיפים את הדלת.

מוסף תוספות

א. קרא בירוביה... ש"מ תתי. מוס' שאק. ב. והכי משמע פשטיה דקרא שאל יצא בשבת עם כליו ללקוט את הפך כדרך ששורין בחול. עירובין ח' מוס' ד"ה לא, ג. דויכלא העם מהביא היינו הוצאה דכחיצי^א ולהכי איצטריך אל יצא להוצאה דעני. מוס' שאק. ד. דמה לי מוציא מרה"י לרה"י מה לי מוציא מרה"י לרה"י, ולא היה מגינין הוצאה דעני מבע"כ ולא בעה"כ מפני. מוס' שבת ב. ד"ה אל יצא גבוה מן הקרקע ג' טפחים חייב, שבת פ. מוס' ד"ה וועפריס. ו. המתנות על גבי הקרקע, שס. ו. והאחרונים סובלים המוט עדין כפינים ולהכי הרי הוצאה דאפילו. מוס' שאק. ח. איכ הריא סוגיא דכל גנות דלא כריב"ל וכחותיה קיימא לך. ר"ה ט: מוס' ד"ה ושמע. ט. ציבור שמתפללין ויחיד יוצא בתפילה ועונה. מוס' שאק. ו. משום דאמרין כל דבר שצוקדשה לא יהא פחות מ'. מוס' ר"ה שס. ו. הריי בכלל ציבור לעניית ברכת כהנים ולענות דבר שבקדושה. מוס' עירובין צב: ד"ה ששעה. ב. דלא סגי דלא מייירי בשערי ירושלים. ג. ולפי זה היא יותר חיצונה שהיא כלפי חוץ לעיר מכל מקום... מוס' שבעות טו: ד"ה אמטו. ד. אע"פ שיהלכו מצפנים. שס. [ו]היאך קדשו התורות את החלונות ועיבי החומה שהוצאה מוס' שאק. טו. דלא אפשר לילך בענין אחרי. מוס' שבעות שס.

